

Sayın Bakanım, Saygıdeğer Katılımcılar,

Sizi, şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Sürdürülebilirlik Akademisi ve Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi'nin düzenlediği ve Stratejik İçerik İşbirliği yaptığımız bu Zirvede sizlerle birlikte bulunmaktan büyük memnuniyet duyuyoruz.

Değerli İzleyiciler,

Çağımızın en önemli sorunlarından biri olan iklim değişikliğinin etkileri giderek artıyor. Küresel iklim değişikliği hedeflerine ulaşmak için atacağımız adımlar bu nedenle oldukça kritik. Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına girerken iklim değişikliği ile mücadelede daha da kararlı hareket etmemiz gerekiyor. Bu süreçte, ekonomi, sanayi ve enerji politikalarımızı çevresel sorumlulukları kapsayacak şekilde; finansman, teknoloji geliştirme ve adil dönüşüm unsurları ile bütüncül bir biçimde yeniden kurgulamamız gerekiyor. Bu sürecin başarısı, çok boyutlu yapısı nedeniyle ilgili tüm paydaşların etkili iş birliği ile doğrudan ilişkili.

İklim krizi ile mücadelede işbirliği dediğimizde kuşkusuz aklımıza gelen en önemli platformlardan biri Birleşmiş Milletler Taraflar Konferansı, yani COP. Bu seneki COP, "Uygulama için Birlikte" sloganı ile gerçekleşti. Kayıp ve zarar, adil geçiş, enerji krizi gibi birçok odak konu küresel boyutta ele alındı. Bununla birlikte, 1,5 santigrat derece hedefinden uzakta olduğumuzu da görüyoruz. Bu alanda kaydedilecek ivme ancak etkili iklim politikaları, yapısal reformlar ve düzenleyici çerçeveyi uygulanabilir şekilde ve kararlılıkla ele almamız ile mümkün olabilir.

Ülkeler tarafından paylaşılan güncellenmiş Ulusal Katkı Beyanları iklim politikalarının temel taşlarını oluşturuyor. Ülkemiz de bu sene COP27 kapsamında güncellenmiş Ulusal Katkı Beyanı'nın çerçevesini açıkladı. Ulusal Katkı Beyanı'nın ve Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı'nın yeşil dönüşüm sürecini hızlandırıcı nitelikte olması gerektiğine inanıyoruz. Bu anlayışla, önümüzdeki dönem taahhütlerimizin, 2053 net-sıfır hedefinin gerçekleştirilmesini mümkün kılacak daha güçlü hedefleri içermesini önemli görüyoruz. Bütüncül ve somut hedefler içeren eylem planları ve etkin izleme mekanizmaları yatırım ortamının öngörülebilirliği açısından da yön verici olacaktır.

İklim değişikliği ile mücadele kapsamında azaltım ve uyum alanındaki uygulama mekanizmalarını içerecek İklim Değişikliği Kanunu çalışmalarını da yakından takip ediyoruz. Yasal düzenlemenin iklim değişikliği ile mücadele taahhütlerimize etkinlik kazandıracak ve aynı zamanda sektörlerin yeşil dönüşüm çabalarını güçlü şekilde destekleyecek unsurlar içermesi kritik önem taşıyor. Düşük karbonlu kalkınmaya geçişte en etkin mekanizma olduğuna değerlendirdiğimiz Emisyon Ticaret Sistemi'nin (ETS) detayları da bu Kanun ve ilgili alt düzenlemeler kapsamında netleştirilecek. Bu bağlamda; AB sistemi ile yapısal açıdan uyumlu bir ETS'nin hayata geçirilmesi; elde edilecek gelirlerin tamamının yeşil dönüşüme yönelik yatırımları desteklemek için kullanılması ve bu sürecin iş dünyası ile yakın diyalog içinde yürütülmesi önemli gördüğümüz hususlardır.

Değerli İzleyiciler,

Düşük karbonlu bir ekonomiye geçiş için küresel dönüşümün yılda en az 4 ile 6 trilyon ABD doları arasında yatırım gerektireceği öngörülüyor.¹ Ülkemizdeki yatırım ihtiyacına yönelik de çeşitli analizler gerçekleştiriliyor. Şirketlerimizin dijital ve yeşil dönüşüm stratejilerine uygun proje stoklarını oluşturmaları büyük önem taşıyor. Eş zamanlı olarak finansal sistemin ve destek süreçlerinin de kapsamlı bir dönüşüme ihtiyacı var. Vergi, teşvik ve finansman politikalarının yeşil dönüşüme katkı sunacak bütüncül bir yapıda kurgulanması önemli.

Finansman kuruluşları yeşil dönüşüme hizmet edecek finansal araçların tasarımında önemli ilerlemeler kaydetti. Yeşil finansmana ve taksonomiye yönelik ulusal düzenlemelerin hızla geliştirilmesinin sürdürülebilir yatırım kararlarını ivmelendireceğine inanıyoruz. Biz de sürdürülebilir finansman mekanizmalarını ele aldığımız “Yatırımcı ve Finansman Odaklı Risk Yönetimi ve Raporlama” belgemizi haziran ayında kamuoyu ile paylaşmıştık. Önümüzdeki dönemde de, sürdürülebilir yatırım kriterleri hakkında farkındalığın artırılması ve finansman kaynaklarından etkin yararlanmak için rehber nitelikte çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Değerli İzleyiciler,

Yeşil dönüşüm yolculuğunda ülkeler ve bölgeler arasındaki rekabet de keskinleşiyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı yanı sıra tedarik zincirlerine yönelik hayata geçirilmekte olan düzenlemeler önemli unsurlar barındırıyor. Şirketlerin değer zincirleri boyunca çalışan hakları ve çevresel konularda durumunun değerlendirmesi ve ESG konusu gittikçe daha da önem kazanıyor. En önemli ekonomi paydaşımız olan AB pazarında rekabet gücümüzü korumak için bu düzenlemeleri özümsemek ve iş modellerimize entegre etmek gerekiyor.

Dijital teknolojilerin kullanımı da yeşil dönüşüm sürecinde önem kazanıyor. Araştırmalar dijital teknolojiler sayesinde 2030'a kadar küresel ölçekte %20 emisyon azaltımı sağlanabileceğini ortaya koyuyor. İkiz dönüşüm olarak adlandırdığımız bu entegrasyon sürecinin başarısı tüm değer zincirinde dönüşümü gerektiriyor. Bu bağlamda KOBİ'lerin dönüşümü de kritik bir önem taşıyor. Bu süreçte KOBİ'lerimizin yeşil dönüşüm yetkinliklerinin geliştirilmesi ve bu alandaki teşvik ve destek mekanizmalarının artırılmasına ihtiyaç var.

Yeşil dönüşüm süreci çevresel faydalar yaratırken yeni iş modellerinin ve istihdam alanlarının da ortaya çıkmasına zemin hazırlıyor. Yapılan bir araştırmaya göre yeşil dönüşüm odaklı enerji yatırımlarının Türkiye'de 300 binden fazla yeni iş olanağı yaratma potansiyeli var.² Bu kapsamda iş gücümüzün yetkinliklerinin yeni istihdam dinamiklerine göre dönüştürülmesi; sektörel eğitim stratejilerinin ikiz dönüşüme uyumlu bir şekilde kurgulanması gerekiyor.

Değerli İzleyiciler,

İklim değişikliğinin giderek artan şiddette etkilerini yaşarken, enerjide dönüşüm ertelenemez bir konu. Enerji krizi gündemi de kaynakların çeşitlendirilmesi, depolama kapasitesinin artırılması, her

¹ https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cop27_auv_2_cover%20decision.pdf

² <https://www.undp.org/turkiye/publications/social-and-employment-impacts-climate-change-and-green-economy-policies-turkiye>

seviyede tasarruf tedbirleri, yeni teknolojiler, enerji anlaşmaları, ülkeler arası iş birliği konularını ön plana çıkardı. Bu süreçte ülkemizin yenilenebilir enerji ve yeşil enerji teknolojileri potansiyelinin azami seviyede hayata geçirilmesi; bu yönde güçlü ve yönlendirici bir politika çerçevesi ve etkin destek mekanizmaları oluşturulması arz güvenliği yanı sıra iklim politikalarımız açısından da en önemli dayanağımız olacaktır.

Bir diğer kritik önemde gördüğümüz unsur ise her vesileyle dile getirdiğimiz üzere enerji verimliliğidir. Sanayide %32, binalarda %49, diğer alanlarda %18 seviyelerine ulaşan enerji verimliliği ve tasarrufu potansiyelini ortaya koyan analizler mevcut. Tasarımdan üretime tüm değer zincirinde verimliliği artıracak ürün, sistem ve teknolojilere dönük tedbirleri azami seviyede hayata geçirmeliyiz. Bir seferberlik anlayışı ile tüketici alışkanlıklarında kültürel dönüşümü sağlamalıyız.

İklim değişikliği tarım ve gıda sektöründe de gittikçe kritik bir rol oynuyor. 2020 yılında yayınladığımız Sürdürülebilir Büyüme Bağlamında Tarım ve Gıda raporumuzda bu konuyu da ele aldık ve atılması gereken eylem adımlarını tarifledik. Bu kez yeşil mutabakatın unsurlarının tarımsal üretime etkilerini analiz etmek üzere bir rapor çalışmasını sürdürüyoruz.

İklim değişikliğine bağlı en önemli risklerden biri olan su kıtlığı tehdidini de gündemimizin önlerine taşımamız gerekiyor. Su stresi altında olduğumuzu göz önüne alarak su kaynaklarının korunmasını ve su yönetimini verimlilik temeline oturtacak düzenlemeleri önceliklendirmeli; su kaybını en aza indirecek çalışmaları ivedilikle hayata geçirmeliyiz.

Öte yandan, emisyon azaltımı zor olan sektörlerden kalan emisyonları dengelemekte önemli rolü olan yutak alanlar da net-sıfır yolculuğunda kritik bir yer tutuyor. Sürdürülebilir orman ve arazi yönetimi yaklaşımlarının benimsenmesi; karbon salımını dengeleme ve azaltım için yutak alan potansiyelimizin değerlendirilmesi çalışmalarına ağırlık vermeliyiz. Bu alandaki politikalara katkı sunmasını temenni ettiğimiz “Türkiye’de İklim Krizi ile Mücadelede Ormanlar ve Yutak Alanların Rolü” raporumuzu da yakında kamuoyu ile paylaşmayı hedefliyoruz.

Sayın İzleyiciler,

Bu yıl COP27’de gerek Türkiye gerek uluslararası kuruluşların platformlarında TÜSİAD olarak aktif katkı ve katılım sağladık. Sürdürülebilir finansmandan ülkemizin net-sıfır yolculuğuna, tedarik zincirlerinde ikiz dönüşümün öneminden döngüsellığe kadar iklim değişikliği ile mücadelenin çeşitli boyutlarını ele aldık. Bu etkinliklerimizde kamu, iş dünyası, STK’lar ve toplumun yakın diyalogunun ve atılacak eş zamanlı adımların önemini vurgulama fırsatı bulduk.

Bu Zirve’nin de “tüm paydaşlar arası işbirliği ve diyalogun geliştirilmesi” misyonuna katkı sağlayacağına inanıyorum. Sürdürülebilirlik Akademisi ve Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi’ne teşekkür ediyor, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.